

100. YILINDA CUMHURİYET

Bir asır önce bugün ne oldu?

24 Temmuz 1923'te Lozan Antlaşması imzalanarak yeni Türk devletinin bağımsızlığı kabul edildi. İkinci dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin toplanmasından 2 ay sonra **13 Ekim 1923**'te Ankara, Türkiye'nin hükümet merkezi oldu.

Mustafa Kemal Atatürk, 28 Ekim 1923 akşamına kadar hükümetin kurulamaması üzerine **Çankaya Köşkü**'nde İsmet Paşa, Ali Fuat Paşa, Halit Paşa, Kemalettin Sami Bey'in de yer aldığı bir akşam yemeğinde bir araya geldi. Yaşananları, Mustafa Kemal Atatürk, **Nutuk**'ta şu şekilde anlatıyor;

“Gece olmuştu.. Çankaya'ya gitmek üzere Meclis binasından ayrılırken, koridorlarda beni beklemekte olan Kemalettin Sami ve Halit Paşa'ya rastladım. Ali Fuat Paşa, Ankara'dan hareket ederken, onların Ankara'ya geldiklerini o günkü bir gazetede okumuştum. Benimle konuşmak üzere geç vakte kadar beklediklerini anlayınca, akşam yemeğe gelmelerini, Milli Savunma Bakanı Kazım Paşa vasıtasıyla kendilerine bildirdim.

İsmet Paşa ile Kazım Paşa'ya ve Fethi Bey'e de Çankaya'ya benimle birlikte gelmelerini söyledim. Çankaya'ya gittiğim zaman, orada beni görmek üzere gelmiş bulunan Rize Milletvekili Fuat, Afyonkarahisar Milletvekili Ruşen Eşref Bey'ler ile karşılaştım. Onları da yemeğe davet ettim. Yemek sırasında “**Yarın Cumhuriyet'i ilan edeceğiz**” dedim. Orada bulunan arkadaşlar, derhal düşünceme katıldılar. Yemeği bıraktık. O dakikadan itibaren, nasıl hareket edileceği konusunda kısa bir program yaparak arkadaşları görevlendirdim.”

Cumhuriyet'in ilanı ile “Egemenlik kayıtsız, şartsız milletindir” ilkesi kesinleşmiş oldu. Yapılan Cumhurbaşkanlığı seçiminde Mustafa Kemal Atatürk, 158 Milletvekilinin tamamının da oyunu alarak Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yeni Türk Devleti'nin ilk Cumhurbaşkanı seçildi. Seçimin ardından kürsüye gelen Mustafa Kemal Paşa, yaptığı tarihi konuşmasını “Türkiye Cumhuriyeti, mesut, muvaffak ve muzaffer olacaktır” sözleriyle tamamladı.

Halk, 29 Ekim gecesi ve 30 Ekim günü, Cumhuriyet'in ilanını kutladı. 26 Ekim 1924'te yayımlanan kararname ile Cumhuriyet'in ilanının 101 pare top atışı ve düzenlenecek etkinliklerle kutlanmasına karar verildi.

Cumhuriyet ne demektir?

Cumhuriyet, her şeyden önce bağımsızlık ve özgürlük demektir. Cumhuriyet, egemenliğin kaynağının Millet olduğunun kabul edilmiş olduğu bir devlet şeklidir.

Cumhuriyet Yönetimi'nin özelliği 'seçim' esasına dayanan bir yönetim oluşudur. Seçme ve seçilme hakkının 1 kişiye veya 1 gruba değil, bütünüyle millete ait olmasıdır.

Cumhuriyet, kamu yararını ön planda tutan ve kamu yararına dayanan bir yönetim şeklidir. Rejimin gücü, direkt olarak halkın bütününden ve milletin iradesinden gelmektedir. Cumhuriyet'te vatandaşlar yasa önünde eşittir ve kimsenin herhangi bir ayrıcalığı yoktur. Cumhuriyet, akıl, mantık, bilim ve toplum ihtiyaçlarına önem veren, insanı değerli gören bir yönetim biçimidir.

Cumhuriyet, siyasi gücün halk ve temsilcileri tarafından paylaşıldığı bir rejimdir. Monarşi'nin tam olarak zıttıdır.

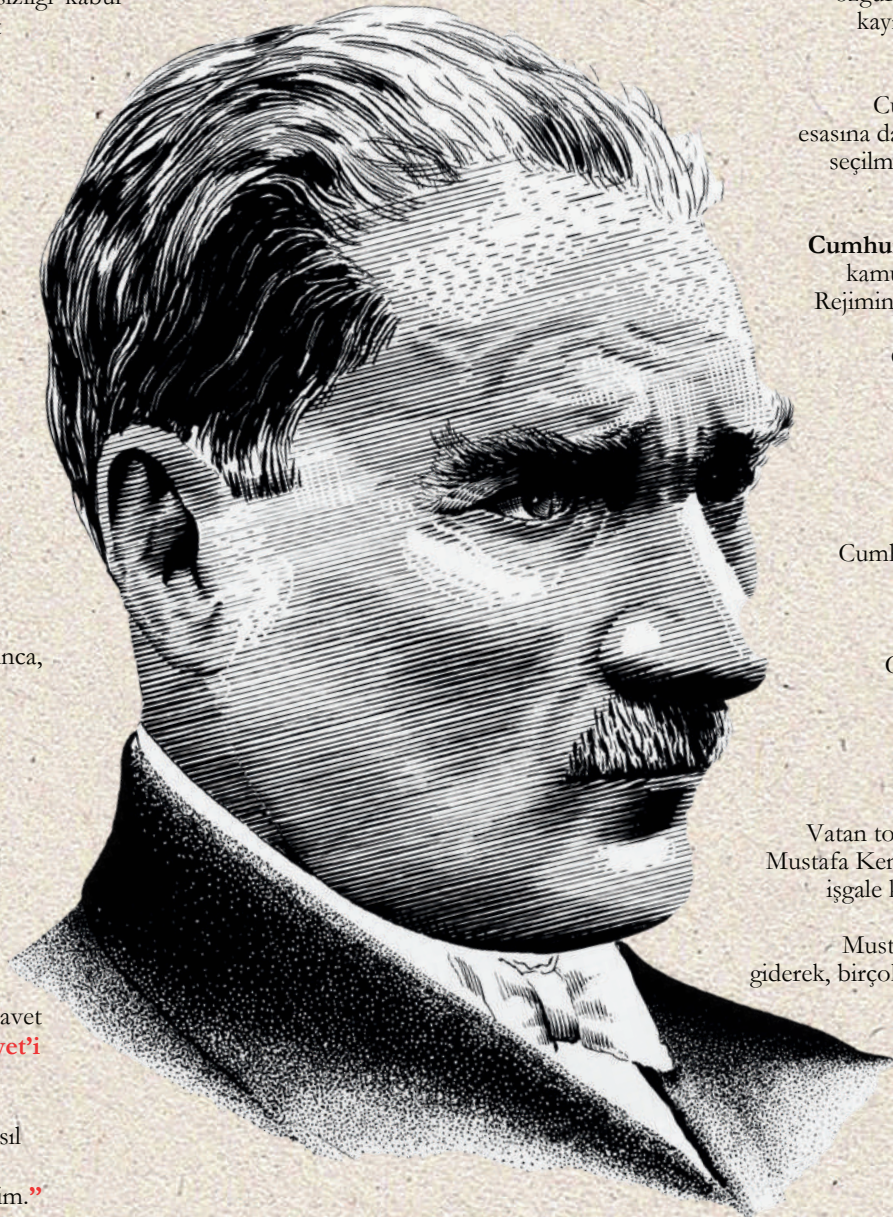
Cumhuriyet'te, temsil, genel vatandaşlar tarafından serbest ve özgürce seçilir ve yöneticiler, seçimle belirlenir.

Neler yaşandı?

Vatan toprağı, düşman tarafından işgal edilince, Mustafa Kemal Atatürk gibi isimler öne atılarak, bu işgale karşı durulması gerektiğini ifade ettiler.

Mustafa Kemal, 19 Mayıs 1919'da Samsun'a giderek, birçok toplantı yaptı. “**Ya İstiklal ya ölüm**” parolasıyla tüm Anadolu'ya yayılan bu direniş mesajı, birçok farklı noktada cevap buldu.

Böylece bir Kurtuluş Savaşı başlamış ve halk, bağımsız bir şekilde özgürce yaşayabilmek için dünyanın görmediği bir mücadeleye girmiş oldu.

ATANIN BERGAMA ZİYARETİ

Atatürk, 13 Nisan 1934'te Bergama, Dikili, Ayvalık ve Edremit'i kapsayan gezisi sebebiyle, sabah saat 11:00'de Bergama'ya varır.

Günümüz Endüstri Meslek Lisesi'nin bulunduğu yer o yıllarda toprak bir arazidir.

Arabasından inen **Atatürk**'ü Birlik Komutanı, Kaymakam, Belediye Başkanı ve Protokol, hep birlikte karşılar. Günümüz Bergama Kültür Merkezi'ne kadar yürür ve üzerine çıktığı bir taşın üzerinden Askeri Tatbikat'ın başlaması komutunu verir.

Tatbikat sonrası halkla birlikte ilerleyen Atatürk, Zübeyde Hanım İlkokulu'nun önüne gelip, annesinin yağlı boya ile yapılmış resmini görünce **"Muhterem valideciğim.."** diyerek duygulanır ve Bergama halkına teşekkür eder.

"HALILARI KALDIRIN"

Atatürk, Bergama Halkevi'nin giriş kapısına yaklaşır. Yürüyeceği yerlere serilmiş olan Bergama Halıları'nı görünce durarak ilgiyle halıları izler. Hemen sonra yerdeki bir halıyı işaret ederek;

"Bakınız efendiler, yüce ulusumuzun sanatkar elleri, üstün becerileri ile zevklerini bu şehere ne maharetle işlemişler. Bu sanat eserimiz sokakta yerlere serilmek ve çiğnenmek yerine gururla saklanmalıdır"

diyerek Kaymakam ve Belediye Başkanı'na halıların kaldırılmasını söyleyip, halılara hiç basmadan adım atarak halkevine girer.

ASKLEPION ZİYARETİ

Halkevinden ayrılan Atatürk, kalabalık Bergamalılar ile birlikte **Asklepion**'a doğru hareket eder. Kalabalık, yolu sağlı sollu bir şekilde kaplamıştır.

Atatürk; Asklepion'daki antik, tarihi yerler gezilirken Bergama Müzesi Müdürü de olan **Osman Bayatlı** ve Alman Arkeologlar'ın açıklamalarını dinler. Eski Yunan ve Roma Uygarlığı üzerine anlatılanları dinleyen Atatürk; **"Biraz daha kazılırsa Türk'ün çarığı çıkar.."** diyerek derin Türk Kültürü'ne de vurgu yapar.

Anlatımların ardından Osman Bayatlı, Atatürk'ün Bergama'ya ziyaretini sembolik bir şekilde temsil eden o ünlü fotoğrafı çeker. Atatürk, Asklepion'un antik tiyatrosunda, yanında Fahrettin Altay,

Kazım Dirik, Hacim Muhittin Çarıklı, İzzettin Paşa, Alman arkeologları Hanson, Deubner ve Ziegenaus ile birlikte kameraya bakıp poz vermektedir.

BERGAMA KERMESİNİN DOĞUŞU

Atatürk, ziyareti sırasında, yöresel zenginliklerinin yanı sıra, tarihi, kültürel ve doğal güzelliklerine de şahit olduğu Bergama'nın dünya turizmindeki hak ettiği yerini mutlaka alması gerektiğini de belirterek bir şenlik yapılması konusunda İzmir Valisi General Kazım Dirik'e görev verir.

1936 yılında, büyük bir katılım ile bir panayır düzenlenir. Düzenlenen bu panayırın çok ilgi topladığı görülünce, 1937 yılında Şenlik olarak düzenlenmeye başlanır. Böylece Bergama Kermesi, Türkiye'nin ilk yerel festivali unvanını alır.

Atatürk, 13 Nisan günü Bergama'yı ziyaret etmiş, askeri tatbikatı yerinde incelemiş,

ATA BERGAMADAN AYRILIYOR

araç kullanmadan, Bergamalılarla birlikte olmak için meydandan halkevine, oradan okula, oradan da Asklepion'a ziyaret gerçekleştirmiştir. Atatürk gelmeden önce tüm Bergama süslenmiş ve bayraklarla donatılmıştır.

Gezi programı devam eden Ata, Asklepion gezisinden dönerken bir türlü dağılmayan kalabalığı görünce **"Allahasmarladık, Allahasmarladık"** diyerek selamlar ve vedalaşır. Bergama'dan ayrılan Atatürk, ziyaretini Dikili, Ayvalık ve Çanakkale yönünde devam ettirir.

CUMHURİYET İLE KAZANDIKLARIMIZ

Türk milletinin yaşadığı, ev sahibi olduğu topraklarda hak sahibi olması, dünya ülkeleri ile yarışabilmesi ve en önemlisi bağımsız, hür bir şekilde özgürce yaşayabilmesi için ilan edilen Cumhuriyet, bugün **100 yaşında**.

Peki Cumhuriyet ile birlikte neler kazandık?

YAŞAMA HAKKI

Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte, yaşama hakkı, hiçbir şekilde sınırlandırılmaz ve engel olunamaz hale gelmiş ve bu tescillenmiştir. Önceleri herhangi yetkili bir ağızdan çıkacak olan bir söz ile sonlandırılabilen yaşama hakkı, Cumhuriyet ile birlikte yasalarla koruma altına alınmıştır.

EGİTİM HAKKI

Cumhuriyet ile birlikte herkesin eşit şartlarda eğitim alması sağlanmıştır. Geçmişte sadece belirli bir zümreye özel olan okuma-yazma, Cumhuriyet ile birlikte tüm ulusa yayılarak toplumsal bilincin önü açılmıştır..

DÜŞÜNCE ÖZGÜRLÜĞÜ

Cumhuriyet ile birlikte; hangi düşünceye sahip olursa olsun, her bir kişinin fikrini özgürce dile getirebilmesi güvence altına alınmıştır.

DİLEKÇE HAKKI

Öncesinde halk, yönetimde hiçbir söz sahibi değilken, denetleme mekanizmasında hiç yer almazken, Cumhuriyet ile birlikte tüm vatandaşların istek ve şikayetlerini yetkili makamlara, iletme hakkı doğmuştur.

SAGLIK HAKKI

Cumhuriyet ile birlikte tüm vatandaşların hangi statüde, hangi durumda olursa olsun, sağlık hizmetinden yararlanma ve en önemlisi sağlıklı bir ortamda yaşama hakkı anayasa ile birlikte koruma altına alınmıştır.

KADINLARA SEÇME VE SEÇİLME HAKKI

Cumhuriyet ile birlikte Fransa, İtalya ve İsviçre gibi pek çok ülkeden daha önce kadınlara Seçme ve Seçilme Hakkı verilmiştir. Kadının dahil olmadığı, üretime katılmadığı, toplumsal yaşama katkı sağlayamadığı bir toplumdaki, kadını ve erkeğiyle birlikte çalışıp, üreterek hızla gelişen bir ülkeye evrilmemizin en önemli basamaklarından biri de Cumhuriyet ile birlikte gelen bu haktır.

BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

Basın özgürlüğü, toplumların sahip olduğu en önemli haklardandır. Vatandaş, basının özgür olmadığı yerde, diğer tüm haklarının elinden alınıp alınmadığına emin olamamaktadır. Medya ve basın vasıtasıyla görüş ve düşüncelerin özgürce açıklanabilmesi, Cumhuriyet ile birlikte güvence altına alınmıştır.

DİN VE VİCDAN ÖZGÜRLÜĞÜ

Cumhuriyet ile birlikte; Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde yaşayan tüm vatandaşların sahip olduğu inançlar konusunda serbest olduğunu, hiçbir dış müdahale ve zorlamaya tabi tutulamayacağı anayasa ile güvence altına alınmıştır.

Tüm bunlarla birlikte, Cumhuriyet'in ilanıyla yerli bir sanayi devrimi de yapılmış ve çok kısa sürede 50'den fazla fabrikanın kuruluşu yapılmış, temelleri atılmıştır. Yerli üretime dikkat çekmek için okullardan, iş yerlerine kadar her yerde "Yerli Mali Haftası" düzenlenmiş ve yerli üretim, coşkuyla kutlanmıştır.

Bu süreçte; Türkiye İş Bankası açılmış, Anadolu Demiryolları satın alınıp ulusallaştırılmış, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası kurulmuş, Sanayi ve Ziraat Kongreleri yapılmış, sadece ilk 10 yılda ağır sanayi üretimi %152, toplam sanayi üretimi %80 artmış, madenlerde %600 oranda üretim artışı yaşanmış ve hiç yokken yılda 180.000 tona kadar demir üretimi yapılır olmuştur.

Şeker Fabrikaları kuruldukları yıldan itibaren 5 yıl içinde üretimini katlayarak büyümüş ve sadece tekstil alanında yapılan üretimler ülke ihtiyacının yarısından fazlasını karşılar duruma gelmişti.

Dışarıdan yapılan ithalat, ilk 10 yıl içinde 5'te 1 seviyesine düşerek, yerli üretimdeki bu hız, tüm dünyanın dikkatle izlediği duruma gelmişti.

TÜRKİYE'NİN NEREDEYSE CUMHURİYET İLE YAŞIT. EN KÖKLÜ ODALARINDAN BİRİ: BERGAMA TİCARET ODASI

Bergama Ticaret Odası, 20 Ağustos 1925 tarihinde ilk Yönetim Kurulu Başkanını seçerek 165 üyesiyle hizmete başlamıştır. Cumhuriyet'in ilanından 2 yıl sonra kurulan, görev sorumluluk alanı Bergama, Dikili ve Kınık ilçeleri olan Bergama Ticaret Odası, geçmişten günümüze Türkiye'nin en köklü odalarından biri olarak bölgesine hizmet etmektedir.

Cumhuriyet ile yaşıt, 1 asırlık köklü bir tarihe sahip olan Bergama Ticaret Odası, bölgesini ileriye taşımak için çalışmalarını sürdürmektedir. Bergama Ticaret Odası, görev ve sorumluluk alanı olan Bergama, Dikili ve Kınık'taki gelişmelerde söz sahibi olmaya ve tüm bölgeyi kalkındıracak çalışmalarda yer almaya gayret göstermektedir.

2023 yılı itibarıyla 2,514 üyesi ile hizmete devam eden, üyelerinin sorunlarını çözen, bunun için ilgili, yetkili kurumlarla hızlıca aksiyon alan Bergama Ticaret Odası, hem üyelerinin hem de bölgesinin refah düzeyini arttırmak için var gücüyle çalışmaktadır.

Türk Bayrağı

Türk Bayrağı, **Türkiye Cumhuriyeti**'nin ulusal ve resmi bayrağıdır. Al renkli zemin üzerinde beyaz hilâl ve yıldız ile oluşan Türk Bayrağı, 29 Mayıs 1936'da 2994 Sayılı Türk Bayrağı Kanunu ile Türkiye Cumhuriyeti'nin ulusal bayrağı olarak kanunlaşmıştır. 22 Eylül 1983'te ise 2893 Sayılı **Türk Bayrağı Kanunu** ile ölçütleri belirlenmiş ve bayrak son hâlini almıştır.

Türk Bayrağı'ndaki al renk; kan kırmızısıdır ve şehitlerin dökülen kanlarını temsil eder. Gece yarısı bu kanların üzerine yansıyan hilâl biçimindeki ay ve bir yıldızla beraber Türk Bayrağı'nın görüntüsü oluşur. Ayrıca **İstiklâl Marşı**'nın birinci, ikinci ve onuncu kıtalarında **Türk Bayrağı**'ndan bahsedilir.